

תל-אביב - עיר ללא הפסקה ממגדל האופרה עד מגדל שלום

"תנו לנו יד ונלך, בהרצל בלי כביש ומדרכת עם שיירת גמלים על החול.
תנו לנו היום ללכת, לגימנסיה הרצלייה כמו אתמול"

(צביקה זליקוביץ)

אנדרטת המייסדים, צילום: רונית בין

היש"מ מותאם לסדנת "המהפך הציוני במישור החוף"

מאת: **מרב לימן** (מבוסס על יש"מ מאת שלומית לנגבוים, אהובי שפיגל, תמי אלרועי-אפרת)

עריכה: **רונית בין**

עריכה לשונית: **אפרת חבה**

תשע"ה, 2015

רח' הנביאים 30, בניין ארלדן ירושלים, 91911, טל': 02-5603190/1, פקס': 02-5602054
אגף של"ח וידעת הארץ – inbalba@education.gov

קובץ זה מכיל קישורים גם לאתרים חיצוניים שאינם אתרי משרד החינוך.
תוכן אתרים אלו, לרבות הפרסומות הכלולות בו, הינו באחריות בעלי האתרים ואינו באחריות משרד החינוך

תל-אביב - עיר ללא הפסקה

המהפך הציוני במישור החוף

**"תנו לנו יד ונלך, בהרצל בלי כביש ומדרכת עם שיירת גמלים על החול.
תנו לנו היום ללכת, לגימנסיה הרצליה כמו אתמול" (צביקה זליקוביץ)**

תל-אביב נוסדה רשמית בשנת 1909 כשכונת **אחוזה בית**, כשם האגודה שייסדה אותה במטרה מוצהרת להקים עיר עברית לצד יפו הערבית. שנה מאוחר יותר, ב-1910, שונה שמה של השכונה החדשה והיא נקראה תל-אביב. בתוך כארבעה עשורים, צמחה העיר לכרך גדול פי כמה וכמה מיפו. תל-אביב, העיר העברית הראשונה, הוקמה ביוזמה של יחידים, בתקופה שבה העשייה הציונית התבטאה בהקמת מושבות חקלאיות ובעבודה חלוצית. הקמת העיר אפשרה לאנשים רבים להיות שותפים למפעל הציוני המתרחב ולתרום לפיתוח הארץ. לעיר החדשה היו נחוצים בעלי מקצוע בתחום המסחר, השירותים והתעשייה, כמו גם אנשי רוח, תרבות ואמנות. תל-אביב שימשה כעיר הבירה של המדינה מרגע הכרזת העצמאות ולאורך מלחמת העצמאות. מסלול היש"מ עובר ברחובותיה של תל-אביב ומציג היבטים שונים של המהפך הציוני בעיר מראשית ימיה ועד היום. המסלול מתחיל בחוף ירושלים; עובר בכיכר הכנסת; במגדל האופרה – שהוקם במקום שבו שכן בניין האופרה, שבו התקיימה ישיבת הכנסת הראשונה; בבית העלמין של העיר – הנחשב לפנתיאון של תל-אביב; בבית העירייה הראשון – הנמצא בסמיכות לבית ביאליק; בגן מאיר; עובר בסמטות פלונית ואלמונית אל שוק הכרמל הססגוני ואל נחלת בנימין, וממנה לשדרות רוטשילד – אל אנדרטת המייסדים ואל היכל העצמאות. המסלול מסתיים ב"מגדל שלום" – שנבנה במקום שבו הייתה הגימנסיה העברית הרצליה, ושהיה המבנה הגבוה ביותר בישראל באותם ימים. אתרים רבים בעיר מבטאים את תולדותיה ואת המהפך הציוני שחל בה – חלקם כבר אינם עומדים על תילם ובמקומם נבנו מגדלים רבי קומות. בשנים האחרונות, ובמיוחד לאחר **הכרזת אונסק"ו בשנת 2003**, מתבצעות בעיר פעולות לשימור אתרים, לצד תנופת הפיתוח בה. השימור והפיתוח צועדים זה לצד זה ומשלבים בין העבר המפואר של העיר להיותה עיר מודרנית מרכזית, מתפתחת ומפותחת. תל-אביב, העיר העברית הראשונה, היא עיר של חולמים ושל הוגים, של תרבות ושל רוח, של מהפכים ושל שינויים – עיר ללא הפסקה.

חבל ארץ: מישור החוף וגוש דן.

משך זמן היש"מ: כ-4.5 שעות (ללא נסיעה).

אורך מסלול ההליכה: 3.5 ק"מ

מפה: 10 – גוש דן וחוף פלשת.

נקודת התחלה: חוף ירושלים – רחוב אלנבי פינת רחוב רציף הרברט סמואל.

נקודת סיום: מגדל שלום – רחוב הרצל פינת רחוב אחד העם.

עונה מומלצת להמחשת תכני הסדנה: כל השנה.

מגבלות: בבית הקברות טרומפלדור השבילים צרים.

דגשי בטיחות

א. יש להקפיד על חצייה זהירה של כבישים – במעברי חצייה וברמזור ירוק בלבד.

ב. במהלך הניווט הקבוצתי, יש להקפיד שברשותו של המורה יהיו מספרי טלפונים של ראשי החוליות ושרשותם יהיה מספר הטלפון של המורה.

ג. יש לקבוע נקודות לאורך מסלול הניווט שבהן מורה ימתין ויוודא מעבר הקבוצות.

ד. יש לנוע בקבוצות בלבד וחל איסור מוחלט לפצל קבוצות.

ה. יש לשמור על הציוד האישי בזמן ההסתובבות החופשית בשוק הכרמל.

דרגת קושי: קל, בר-נגישות (פרט לשבילים בבית הקברות טרומפלדור).

אתרים בתשלום: אין

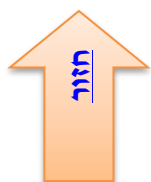
בכניסה המערבית למגדל שלום נמצא ה**מרכז להכרת תל-אביב במגדל שלום**, בתיאום מראש וללא תשלום ניתן לצפות במצגת על התפתחות תל-אביב

מה ביש"מ

1. תיאור מסלול
2. מפת היש"מ
3. תיאור האתרים שבמסלול
4. מהלך הפעילות ביש"מ
5. המחשות ואמצעי עזר לניהול היש"מ
משחקים ונהלים (1) – משחקי פתיחה
דמיון מודרך בחוף ירושלים (2)
תמונות היסטוריות של יפו ושל תל-אביב (3)
חזונו של עקיבא וייס (4) – ממייסדי העיר תל-אביב
אנשים ומעשים בתל-אביב הקטנה (5) – פעילות חקר וניווט
אנשים ומעשים בתל-אביב הקטנה (6) – תשובות למורה
שימור ופיתוח (7) – תמונות סמל המועצה לשימור אתרים וגימנסיה הרצליה
מעגל של"ח (8)
מהו מעגל של"ח
תמונות אתרים שבמסלול (9)
הצעה נוספת לפעילות במסלול (10) – כולל ברקודים
6. ביבליוגרפיה מומלצת
7. קישורים אינטרנטיים נוספים

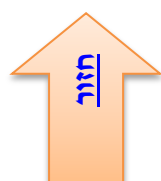
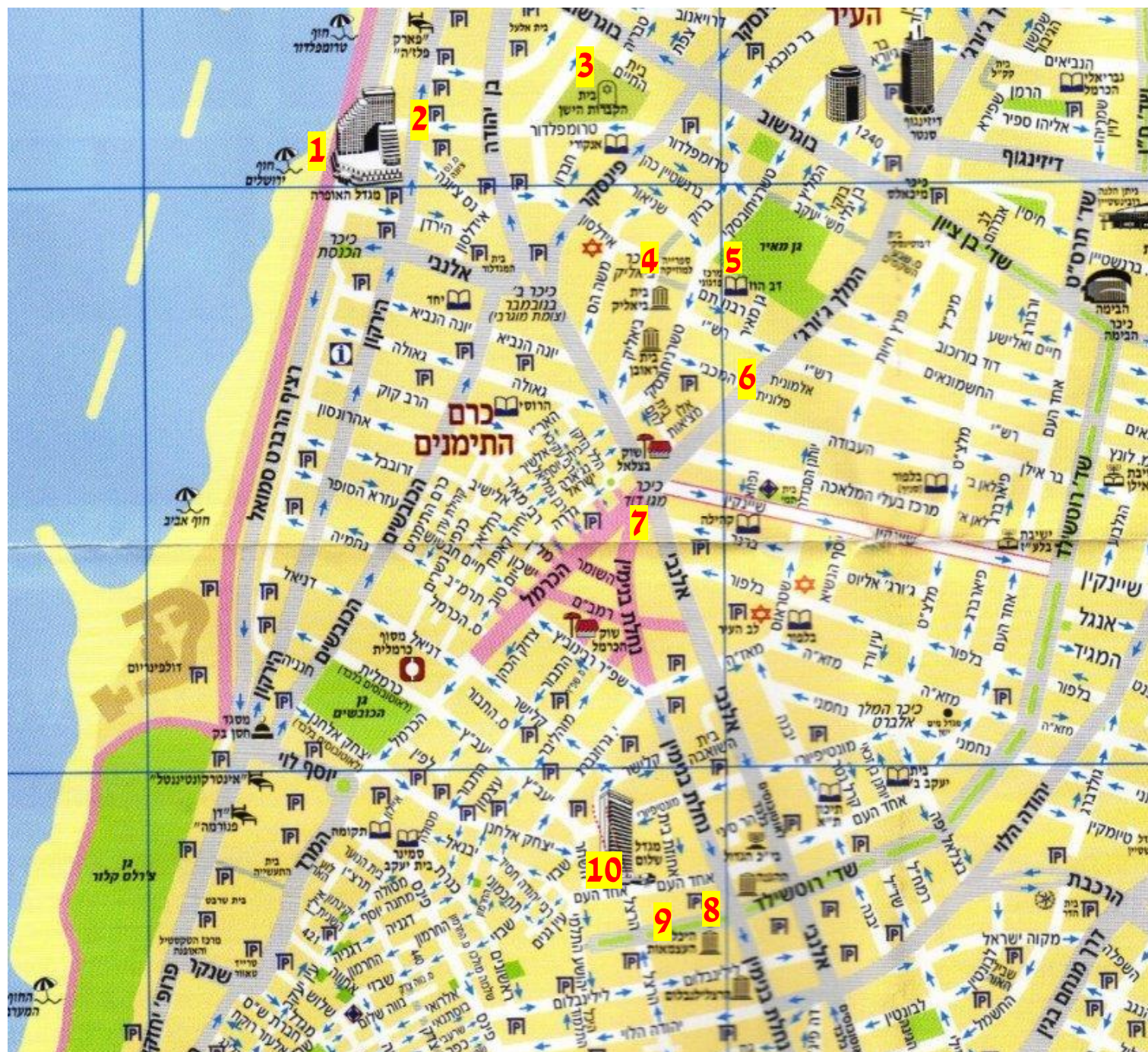
תיאור מסלול

תחילת הסיור בחוף ירושלים (1), שם נצפה על יפו – המסמלת את היישוב הישן ואת היציאה מהחומות באזור מישור החוף. נחצה את רחוב רציף הרברט סמואל לכיוון מזרח, אל **מגדל האופרה (2)** – המקום אשר בו התקיימה הישיבה הראשונה של הכנסת. משם נמשיך ברחוב הירקון לכיוון צפון, למלון מטרופוליטן, שמולו עמד פעם **מלון הירקון (3)**. משם נמשיך ברחוב טרומפלדור לכיוון מזרח, **לבית הקברות של תל-אביב (4)**, הנחשב לפנתאון של העיר ושבו קבורים רבים ממייסדיה וכן סופרים ואנשי רוח. נמשיך דרומה ברחובות פינסקר ואידלסון אל בית ביאליק ואל **בית העירייה הראשון של תל-אביב (5)**, שכיום משמש מרכז תרבות תל-אביבי ונקרא "בית העיר תל-אביב-יפו". נחצה את גן מאיר (6) – הקרוי על שם מאיר דיזנגוף, ראש העיר הראשון של תל-אביב. נמשיך ברחוב המלך ג'ורג' לכיוון דרום-מערב עד לסמטה אלמונית ואל **פסל האריה (7)** שבה, נחזור אל רחוב קינג ג'ורג' ונמשיך בו לכיוון דרום-מערב עד לכניסה לשוק הכרמל. בנקודה זו מצטלבים שישה רחובות ולכן היא נקראת **כיכר מגן דוד (8)**. לאחר הפוגה קצרה בשוק, נמשיך דרומה ברחוב נחלת בנימין עד רחוב רוטשילד – **לאנדרטת המייסדים ולהיכל העצמאות (9)** – שם הכריז דויד בן-גוריון על הקמת מדינת ישראל. נמשיך צפונה ברחוב הרצל **למגדל שלום (10)**, ושם נסיים את היום.

מפת היש"מ

מתוך : מפת מסלולים וסיורים בסימן 100 שנה לתל-אביב, בלומשטיין מפות, עבור גף שלי"ח וידיעת הארץ

תיאור האתרים שבמסלול

חוף ירושלים (1), רחוב רציף הרברט סמואל, מול כיכר הכנסת

חוף ירושלים הוא חוף הרחצה הראשון בתל-אביב, הוא נמצא מול כיכר הכנסת. בעבר שכן במקום קזינו "גלי אביב". בשנת 1987, הוסב שם החוף ל"חוף ירושלים" כמחווה לטדי קולק ולעיריית ירושלים במלאות עשרים שנה לאיחוד העיר.

עד שנות העשרים של המאה הקודמת, כמעט שלא התייחסו מתכנני ערים לחוף הים בהקשרים של שימושי פנאי ונופש, אלא רק בהקשרים של ספנות ושל דיג. בהתאם לכך, מתכנני אחוזת בית והשכונות היהודיות שקדמו לה לא התייחסו כלל לקרבתם לחוף הים, ועל תל-אביב נאמר שנוסדה כשגבה אל הים.

כשהעיר התפתחה, החלו פרנסי תל-אביב להתייחס לחוף הים כאל אזור בעל פוטנציאל כלכלי, אך בעיקר בתחומי התעשייה. כך, למשל, הציע מאיר דיזנגוף לבנות נמל באזור חוף ירושלים ואף לסלול מסילת רכבת לאורך החוף. כן הוצע לרכז את מפעלי התעשייה בחופים. בה בעת, גילו גם תושבי תל-אביב את ערכו של חוף הים לרחצה, לטיול ולנופש. השפעה רבה על השינוי בתפיסת החוף הייתה לחיים-נחמן ביאליק, שראה לנגד עיניו את העיר אודסה שלשפת הים השחור – על חופיה ועל הטיילות שבה.

בשנת 1921, נפתח קזינו "גלי אביב", ורחוב אלנבי הוסט אל החוף כדי לקשרו לשטח הבנוי של העיר. קווי הסעות החלו לקשר בין העיר והחוף, מתקני חוף נבנו על רצועת החוף, וב-1924 נפתחו חוף רחצה מסודר ובתי מרחצאות בסמוך לנקודת המפגש של רחוב אלנבי עם הקזינו. עם הזמן, נבנו מתקני חוף נוספים ורחוב מקביל לחוף (רציף הרברט סמואל של ימינו). מצדו המזרחי של הרחוב, הוקמו בתי קפה ובתי מלון.

מגדל האופרה (2), קרן הרחובות אלנבי והרברט סמואל

מגדל האופרה שומר בשמו ובחזיתו את הבניין שעל חורבותיו הוא עומד – בניין האופרה. בניין האופרה הוקם בשנת 1945 ובשלוש שנותיו הראשונות היה בו קולנוע "קסם". בתקופת מלחמת העצמאות, שכן בו מטה חיל הים. עם הקמת המדינה, כאשר ירושלים הייתה במצור והכנסת הראשונה, שנקראה אז מועצת המדינה, לא יכלה להתכנס בה, היא השתכנה במבנה זה למשך שנה – מדצמבר 1948 עד דצמבר

1949. הכיכר הסמוכה לבניין נקראת "כיכר הכנסת". לאחר שהכנסת עברה לירושלים, עבר הבניין לרשות העירייה (ב-1950), וזמן מה נערכו במקום ישיבות מועצת העירייה. ב-1958, השתכנה האופרה הישראלית בבניין, אך באוגוסט 1982 ירד המסך על הצגתה האחרונה, "אוקלהומה", לאחר שהמועצה לאמנות שליד משרד החינוך החליטה להפסיק את התמיכה בה. בשנת 1972, רכשו יזמים מקבוצת אלפרד אקירוב את המבנה וביקשו להרסו ולהקים בניין משרדים תחתיו. קולנוע קסם נהרס בשנת 1988, אך בלחץ העירייה הוקם במקום מבנה מגורים שזכה לשם "מגדל האופרה". את המבנה עיצב אברהם יסקי. בנייתו של מגדל האופרה הסתיימה בשנת 1993.

מלון הירקון (3), מפגש הרחובות הירקון 64, טרומפלדור ונס-ציונה

החל משנות השלושים של המאה הקודמת, עמד במקום זה בית מלון ירקון. הבר שהיה בקומת הקרקע של המלון היה פופולרי בקרב קצונת המנדט, ומתוכו נחטפו ב-18.6.1946 חמישה קצינים בריטים ונלקחו כבני ערובה במטרה להציל את חיי שני לוחמי האצ"ל שנידונו למיתה. הקצינים החטופים הוסתרו במבנה בסוף רחוב סלמה, רחוב הסמוך היום לתחנה המרכזית החדשה. החטיפה הביאה להמרת גזר הדין של **מיכאל אשבל ושל יוסף שמחון** במאסר עולם. במלחמת העצמאות, הופקע המלון לשימוש חיל האוויר עד לחודש פברואר 1949. בשנת 1952, תבעה הנהלת המלון את משרד הביטחון בגין נזקים שנגרמו למקום בזמן שהועמד לשימוש צה"ל. המלון נהרס ולאחר שנים שבמקום היה מגרש חנייה, החלו בשנת 2012 בבניית בניין מגורים חדש. לצד המבנה מוצב עמוד זיכרון לזכר המלון.

בית קברות טרומפלדור בתל-אביב (4), בין הרחובות חובבי ציון ופינסקר

בית הקברות נוסד ב-1902, בעת שמגפת כולרה פגעה ביפו. השלטונות העות'מאניים אסרו לקבור את הנספים מהמגפה בבית העלמין היהודי ביפו, שהיה בלב אזור בנוי. שמעון רוקח התגייס לפתור את הבעיה והשיג חלקה של שנים-עשר 12 דונם, שהייתה בבעלות ממשלתית, הרחק מהעיר אותה קנה "ועד הקהילה המאוחדת לעדות האשכנזים והספרדים" ביפו. מלבד לפתרון בעיית קבורת הנספים במגפה, הייתה הקנייה תקיעת יתד נוספת של התיישבות יהודית באזור יפו. כסגולה לסיום המגפה, נערכה בבית הקברות חופה לשני זוגות של יתומים, וכתבי קודש גנוזים נקברו במקום בקבר מיוחד. בית הקברות המשיך לשמש את תל-אביב, שנוסדה ב-1909, עד שהחליף אותו בית הקברות נחלת יצחק, החל בשנת 1932. בית הקברות הלך וזנח עם השנים: הכתובות דהו והמצבות החלו להתפורר. לקראת מאה שנים להקמתה של תל-אביב, החלו בתהליך לשיקום ולשימור בית הקברות. מצבות מיוחדות נחשפו, אחרות חודשו. שלושה שערים יש לבית הקברות, שלושם ברחוב טרומפלדור (בדרך כלל רק השער המרכזי פתוח). השער המקורי הוא השער המזרחי, ואילו השער הראשי (המרכזי) נפתח ב-1926, עם העלאת עצמותיו של מקס נורדאו לארץ. שטח בית העלמין כ-10.6 דונם, ויש בו כ-5,000 קברים, בצפיפות גבוהה ביותר.

רבים ממייסדי העיר קבורים בבית העלמין – [עקיבא אריה וייס](#), [מאיר דיזנגוף](#), [שמעון רוקח](#), [אהרון שלוש](#) ועוד. בבית העלמין קבורים גם רבים ממנהיגי היישוב והתנועה הציונית וכן ראשי עיריית תל-אביב. רובם קבורים סמוך לפינה הדרומית-מערבית של בית העלמין, שבה בולטים המאוזוליאום על קברו של [מקס נורדאו](#) וקבריהם של מאיר וצינה דיזנגוף. בנוסף, קבורים במקום [חיים ארלוזורוב](#), [חיים-נחמן ביאליק](#), [אחד העם ומשה שרת](#). כמו כן קבורים במקום ראשי ההגנה: [דב הוז](#) ו**[אליהו גולומב](#)**. בבית העלמין טמונים כמה מחשובי המשוררים, הסופרים, אנשי הרוח, החינוך והתרבות שפעלו בתל-אביב ואף מחוצה לה. רוב קברים אלה מרוכזים בפינה הדרומית-מערבית של בית הקברות, בסמוך לקבריהם של חיים-נחמן ביאליק ושל אחד העם. בין הקבורים בחלקה זו נמצא גם [נחום גוטמן](#) והצייר [ראובן רובין](#). במקום טמונים גם [שושנה דמארי](#) ו**[אריק איינשטיין](#)**.

בית העירייה הראשון של תל-אביב (5), רחוב ביאליק 27

את מבנה בית העירייה הראשון תכנן האדריכל משה צ'רנר, והוא [תוכנן להיות בית מלון](#). המבנה נבנה בשנת 1925. באותו זמן, חיפשה עיריית תל-אביב משכן זמני למשרדה, עד שייבנה בית עירייה חדש, כי מגדל המים שבו ישבה לא התאים כבר לצרכים. ביולי 1925, עברו משרדי העירייה אל הבניין, שנקרא "בית סקורה". בסופו של דבר, היה הבית הזמני למשכן קבע של העירייה עד שנת 1965, עד שהוקם בניין העירייה ברחוב אבן גבירול 69, בכיכר מלכי ישראל. סמל עיריית תל-אביב המתנוסס במרכז החזית הוא תוספת מאוחרת. בהתחלה הייתה חצר מרובעת לפני חזית הבניין. מאוחר יותר הוקמה שם כיכר עגולה, שבמרכזה ערוגת קקטוסים, ובשנת 1936 הוצבה במרכזה מזרקה. בשנת 1976 הוצבו בכיכר שלושה קירות פסיפס המתארים תמונות מתולדות יפו ותל-אביב, מעשה ידיו של האמן נחום גוטמן. בשנת 1971 נפתח בבניין מוזיאון לתולדות תל-אביב, והוא נסגר בשנת 2002. בשנת 2009 שופץ המבנה ונפתח בו מרכז תרבות תל-אביבי בשם "בית העיר תל-אביב-יפו".

גן מאיר (6), בין הרחובות טשרניחובסקי וקינג ג'ורג'

בשנת 1931 – במלאת שבעים שנה למאיר דיזנגוף, ראש העירייה הראשון – החליטה עיריית תל-אביב על הקמת גן ציבורי לכבודו. לשם כך הוקצתה אדמת אבו-קעוד, שבין הרחובות בצלאל (היום טשרניחובסקי) והכרמל (היום המלך ג'ורג'). בשנת 1941, החלו בנטיעות, והגן נחנך בעשרה במרס 1944, הוא יום הולדתו של מאיר דיזנגוף, שמונה שנים לאחר מותו. הצמחייה בגן כללה 800 עצי מחט, כגון עצי ברוש, אורן וקזוארינות; 200 עצי תאנה, זיתים, חרובים ודקלים; כ-1,000 שיחים בני מינים שונים; ואלפי שתילים אחרים. בגן שדרה, ברכה, במה ופרגולה מעליה ומגרש משחקים. הגן הוקף גדר שבה שערים – אלו נפתחו בבוקר ונסגרו עם ערב, כשפעמון השומר מזרז את המבקרים לעזוב את הגן. בדרום-מערב הגן יש פינה המנציחה את החיילים האוסטרלים והניו-זילנדים ([אנזא"ק](#)) שנהרגו בכיבוש

ארץ ישראל במלחמת העולם הראשונה. בשנת 2000, שיקמה האדריכלית יעל מוריה את הגן בניסיון לשמר את אופיו ההיסטורי, והוקצה בו גם שטח מגודר לכלבים (ראו: [גנים ותיקים בתל-אביב](#)).

פסל האריה (7), סמטה אלמונית בקצה סמטה אלמונית, ניצב פסל אריה מבטון, אשר זהות יוצרו אינה ברורה. קרוב לוודאי שהפסל הוא יעקב-דב גורדון ושהוא נעזר בפסל חיים כץ. את הפסל הזמין בונה הבתים בסמטות פלונית ואלמונית, מאיר-גצל שפירא, כמחווה לאשתו.

הפסל היה מוזנח: לסת האריה נשברה וחברת פרסומת צבעה אותו בצבע ברונזה. עיריית תל-אביב יזמה את שיקום הפסל, שכלל תיקון הלסת והזנב, החזרת הצבע המקורי בשיטת התזה, וקביעת שלט הנצחה לפסלים גורדון וכץ.

כיכר מגן דוד (8)

כיכר מגן דוד נמצאת בלב תל-אביב, במפגש הרחובות המלך ג'ורג', שינקין, הכרמל, מדרחוב נחלת בנימין ורחוב אלנבי. השם ניתן לה מכיוון שיוצאים ממנה שישה רחובות – כמספר צלעותיו של המגן דוד (רחוב אלנבי נחשב כשני רחובות כיוון שהוא יוצא מהכיכר לשני כיוונים שונים). הבתים הפינתיים בכיכר בנויים בסגנון בינלאומי – עובדה שבשלה כיכר זו, אחת הכיכרות הראשונות בתל-אביב, היא נקודת ציון עירונית חשובה ומובחנת. כיכר זו נחשבת לאחד המקומות המתויירים בעיר והיא מרכז פופולרי בקרב צעירים ומבוגרים כאחד, אשר מגיעים אליה מן הרחובות הסמוכים. האזור משופע במסעדות, בבתי קפה ובחנויות. כיכר זו היא אחת הכיכרות הפעילות ביותר בארץ.

שוק הכרמל

שוק הכרמל הוא השוק המרכזי בעיר והגדול והידוע ביותר בגוש דן. הוא נמצא לאורך רחוב הכרמל, בין כיכר מגן דוד לבין מסוף כרמלית וגן הכובשים. עם השנים התרחב השוק לכמה רחובות סמוכים בשכונת כרם התימנים ובשכונת נחלת בנימין. החלק הדרומי-מערבי של שוק הכרמל נקרא גם שוק עזה.

בשנות העשרים של המאה הקודמת, החל להתפתח באזור **כרם התימנים** שוק קטן שנקרא "הכרם", הסוחרים היו יהודים רוסים שרכשו קרקעות בתל-אביב והשתקעו בה בעזרתו של ארתור רופין. בהמשך, בעידודה של העירייה בראשות מאיר דיזינגוף, קיבל השוק תוקף רשמי ומוסדר והיה למרכז קניות חשוב לסוחר תל-אביב ולתושביה, והוא נקרא "שוק הכרמל", על שם רחוב הכרמל. עם ההצלחה באו המתחרים, והסוחרים הערבים של יפו הקימו שוק מתחרה בסמוך, מה שיצר קונפליקטים רבים, אך גם שוק גדול, צבעוני ותוסס. בשנות השלושים ובערב מלחמת העצמאות, אף התרחשו תקריות אלימות בין הסוחרים הערבים והיהודים.

נחלת בנימין

שכונת נחלת בנימין קמה בחמישה בדצמבר 1909 במקביל לאחוזת בית. השכונה כללה רחוב אחד המקביל לרחוב הרצל (רחובה הראשי של אחוזת בית) וכמו כן את רחוב קלישר. שם הרחוב הוא סוגיה מעניינת ושנויה במחלוקת: מייסדי השכונה החליטו שאותו "בנימין" שבשמה יהיה זה שיסייע במימון הקמתה: אם הקרן הקיימת לישראל תסייע, הרחוב ייקרא על שם בנימין-זאב הרצל; אם הברון בנימין אדמונד דה-רוטשילד יסייע, השכונה תיקרא על שמו. אך בסופו של דבר איש לא סייע בהקמתה ונקבע כי הרחוב ייקרא על שם שבט בנימין.

במשך שנים רבות, היה הרחוב ידוע בחנויות הטקסטיל הרבות שבו, שרבות מהן עדיין פועלות כיום. לאורך הרחוב בניינים רבים בסגנון אקלקטי, ועל כמה מהם עדיין נראים עיטורי אריחים בסגנון אר נובו.

המדרחוב ממוקם בלב העיר הלבנה, בין כיכר מגן דויד ורחוב גרוזנברג, ומתפרש גם ברחובות רמב"ם והשומר. יריד האמנים המתקיים במדרחוב הוא הוותיק והגדול מסוגו בישראל. הוא הוקם כחלק מהחזון של עיריית תל-אביב: לשמר את תרבות עבודת היד שהולכת ונכחדת בעידן של טכנולוגיה ושל תיעוש. ועדת קבלה עירונית, שבה חברים אמנים מתחומים שונים, בוחנת את היכולת האמנותית של כל אומן החפץ להשתתף ביריד על-פי קריטריונים קפדניים. עבודת יד מקורית הנעשית בידי האמן עצמו היא אחד מתנאי הסף הבסיסיים הנבחנים בוועדת הקבלה.

אנדרטת המייסדים (9), שדרות רוטשילד (בין הרחובות הרצל ונחלת בנימין)

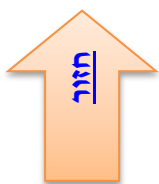
בשנת 1949, במלאת ארבעים שנה לייסודה של אחוזת בית, הוחלט להקים אנדרטה שתנציח את מייסדיה. המקום שנבחר להצבתה היה שדרות רוטשילד, מול ביתו של מאיר דיזנגוף (שבו שכן אז מוזיאון תל-אביב), בסמוך למקום שבו נערכה הגרלת המגרשים הראשונים. בצדה האחד של האנדרטה נחקקו שמות המייסדים, ומצדה השני ניצוק תבליט המתאר שלושה שלבים בהתפתחותה של תל-אביב: בחלקו התחתון מתואר יישור החולות לקראת הקמת השכונה; מעליו – השכונה בשנותיה הראשונות, כשמימין נראה בית דיזנגוף במראהו המקורי (לפני שעבר שינוי בהתאם לסגנון הבינלאומי), במרכז – בניין גימנסיה הרצליה, ומשמאל – מכוון המים ובית הוועד הראשון; החלק העליון של התבליט מתאר את תל-אביב של סוף שנות הארבעים של המאה הקודמת, עם בניינים מודרניים רבי-קומות.

היכל העצמאות

הבית שבו התגוררו צינה ומאיר דיזנגוף, ראש העירייה הראשון של תל-אביב, היה מהבתים הראשונים של שכונת אחוזת בית, שמאיר דיזנגוף נמנה עם ראשי מייסדיה. במקור היה הבית בן קומה אחת ועם גג רעפים. בשנות העשרים של המאה הקודמת, נוספה לבניין קומה שנייה. לאחר מות רעייתו בשנת 1930, החליט דיזנגוף לתרום את הבית לעיר לטובת מוזיאון לאמנות. הבית שימש את מוזיאון תל-אביב לאמנות מאפריל 1932, עוד בחייו של דיזנגוף. מלבד המוזיאון ודירתו הפרטית של דיזנגוף, היו בבית גם בנק אשראי, משרד הקונסוליה הבלגית ומשרד המוזיאון. ב-14 במאי 1948, בשעות אחר הצהריים, התכנסו בבניין זה חברי מועצת העם, ודויד בן-גוריון הכריז על הקמתה של מדינת ישראל. בינואר 1959, עבר המוזיאון לבניין הלנה רובינשטיין, ובאפריל 1971, עבר למשכנו הגדול והחדש בשדרות שאול המלך. ב-1972 היה הבית לבית התנ"ך, ומאז יש בו ספרייה ומתקיימות בו תערוכות בנושאי התנ"ך. ב-1980, נחנך בקומת הכניסה "היכל העצמאות", אשר שוחזר בדיוק כפי שהיה ביום הכרזת העצמאות.

מגדל שלום (10), רחוב הרצל פינת רחוב אחד העם

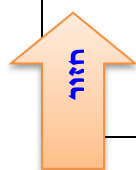
מגדל שלום מאיר הוא גורד השחקים המפורסם הראשון של תל-אביב, שנחנך ב-1965 ברחוב הרצל. בעת חנוכתו, היה הבניין הגבוה במזרח התיכון וכן באסיה, באפריקה ובאוקיאניה, ואחד מעשרת המגדלים הגבוהים מחוץ לאמריקה הצפונית. גובה הבניין כ-120 מטרים, והוא בן 34 קומות. המגדל נבנה על הריסות בניין גימנסיה הרצליה, אחד המבנים המרשימים והייחודיים שנבנו בראשית ימי העיר תל-אביב, בקצה רחוב הרצל – שהיה הרחוב המרכזי של העיר. הריסת מבנה היסטורי זה עוררה את תנועת השימור העירוני, ובעקיפין הביאה להקמת המועצה לשימור מבנים ואתרים.

מהלך הפעילות ביש"מ

סדר	מקום הפעילות	נושא הפעילות	תיאור הפעילות	דגש מיוחד	הערות	זמן	ציוד מיוחד
1	חוף ירושלים (1)	1. משחקים ונהנים (1) 2. הצגת נושא היש"מ 2. תצפית – התלמיד יבצע תצפית נוף שתמחיש את המהפך הציוני. ארוחת בוקר	1. משחק פתיחה – דרקון דרקון או תופסת עכברים (נספח 1). 2. מה מצפה לנו היום – קישור היש"מ לסדנה והצגת המסלול. 3. תצפית – תצפית אל יפו ואל השכונות הראשונות של תל-אביב.	אפשר לבצע תרגיל של דמיון מודרך בחוף ירושלים (2). * הצפיפות ביפו שגרמה ל"יציאה מן החומות" ולהקמת העיר תל-אביב. * המהפך הציוני כפי שמתבטא בנוף ובהתאם לחזונו של עקיבא וייס (4).	אין כניסת תלמידים לים. חציית רחוב רציף הרברט סמואל במעבר חצייה, על-פי כללי הבטיחות.	45 דק'	תמונות היסטוריות של יפו ושל תל-אביב (3) חזונו של עקיבא וייס (4)
2	מחוף ירושלים למגדל האופרה	הליכה			יש לחצות בזהירות את רחוב הרברט סמואל	2 דק'	
3	מגדל האופרה (2)	תדריך והתארגנות לקראת הניווט המשימתי בחוליות.	חלוקת ציוד לכל חוליה; הסבר המשימות בצורה מפורטת לכל חוליה; תדריך בטיחות; הגדרת יעדים, זמנים ומקומות מפגש.	כללי התנהגות בבית קברות: לבוש צנוע, לשמור על שקט, התנהגות מכבדת.	כללי בטיחות בזמן ניווט: * נוהל חציית כבישים. * אין להתפצל, אין לעבור בין חוליות. * יש לעבור בכל התחנות ולענות על כל השאלות. * יש משימות צילום בכל האתרים, את הצילומים צריך לשלוח למורה במהלך הניווט.	15 דק'	רשימת טלפונים ניידים של כל התלמידים בחלוקה לחוליות. לכל חוליה: אנשים ומעשים בתל-אביב הקטנה (5), כתבי חידה ומפה, סמרטפון במידת האפשר או מצלמה רגילה
4	ממגדל האופרה לאנדרטת המייסדים	אנשים ומעשים בתל-אביב הקטנה (5) (תחנות 2-8).	ניווט משימתי בחוליות	1. מורה ראשון מוודא יציאת כל התלמידים לניווט. 2. מורה שני מחכה לתלמידים בבית הקברות, מקפיד על התנהגות נאותה ומכוון את החוליות לפי הצורך. 3. המורה הראשון הולך לבית	בבית הקברות המעבר לכיסאות גלגלים מוגבל.	90 דק'	

			העירייה. 4. המורה השני ממשיך לכיכר מגן דוד.				
5	כיכר מגן דוד (8), בכניסה לשוק הכרמל ולרחוב נחלת בנימין	הפגה	זמן חופשי לתלמידים בשוק	מורה מחכה בכיכר מגן דוד, כל חוליה צריכה לתת לו את הקוד המתקבל בתשבץ ואז לשמוע ממנו את זמן המפגש ואת נקודת המפגש.	20 דק'	הוראות בטיחות: * לא להסתובב לבד. * לשמור על חפצים יקרים. * להקפיד על מקום מפגש ועל שעת מפגש.	
6	מכיכר מגן דוד עד כיכר המייסדים	הליכה		אפשר לבצע קטע זה בהליכה קבוצתית.	15 דק'		
7	כיכר המייסדים (9)	משימה 9	המשך המשימה <u>אנשים ומעשים</u> <u>בתל-אביב</u> <u>הקטנה (5)</u>	משימת צילום שדרות רוטשילד כוללת יצירת סרטון.	40 דק'	בריסטולים וטושים לתלמידים הממחיזים הפגה	
8	מכיכר המייסדים למגדל שלום	הליכה, משימה 10			10 דק'		
9	מגדל שלום (10)	<u>פסיפס גוטמן</u> <u>מעגל של"ח</u> <u>סיכום היש"מ</u> <u>הכרזה על החוליה</u> <u>המנצחת.</u>	הדרכת מורה מול ארבעת לוחות פסיפס המתארים את ייסוד תל- אביב ואת התפתחותה מאז היציאה מיפו. סיום הסיור לאחר סיור מודרך בתערוכה. <u>מעגל של"ח</u> 1. תרומתם של יחידים למהפך הציוני. 2. שימור מבנים ואתרים המבטאים את המהפך הציוני ואת תולדות תל- אביב מול פיתוח העיר. 3. לעשייה ציונית היום – אחריותנו להמשך המעשה הציוני.	סיור מודרך באחת או בכמה מהתערוכות המוצגות בבניין <u>(מתחם הגלריות</u> <u>בבניין).</u> אפשר לקיים סיור מודרך <u>במרכז</u> <u>להכרת תל-אביב</u> בתשלום. בבניין מתקיימות תערוכות של ציירים ושל מסמכים הקשורים לתולדות העיר תל- אביב.	60 דק'	בקומה השנייה יש דגם של העיר תל- אביב, באמצעותו אפשר להמחיש את המסלול שהתלמידים עברו ואת האתרים שבהם ביקרו במהלך ביצוע המשימות.	<u>שימור</u> <u>ופיתוח (7)</u> – תמונות של הגימנסיה ושל סמל המועצה לשימור אתרים

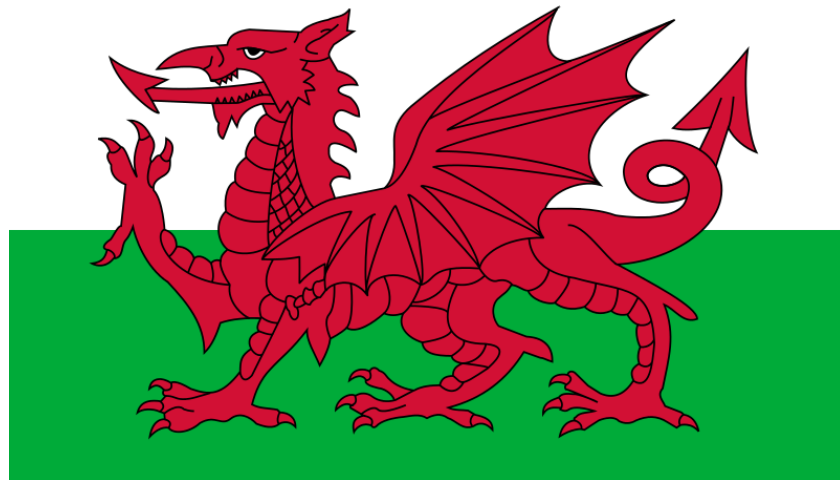

המחשות ואמצעי עזר לניהול היש"מ

משחקים ונהנים (1) – משחקי פתיחה

דרקון דרקון

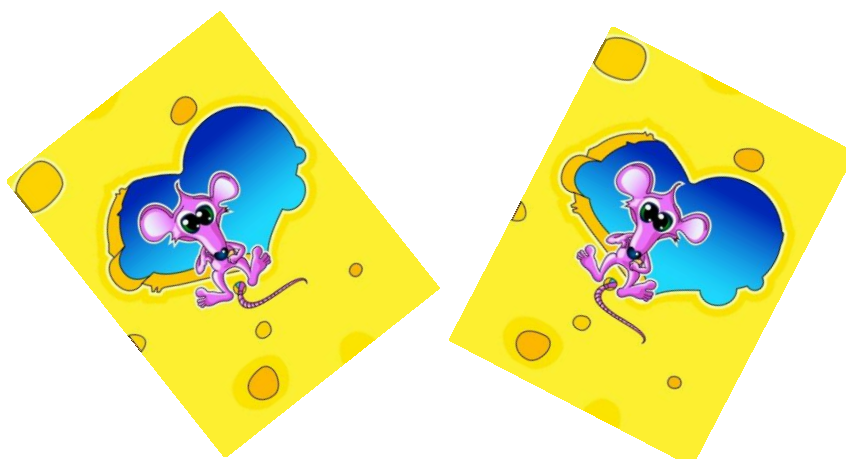
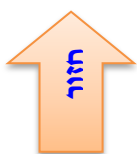
כל המשתתפים יעמדו בצד אחד של המגרש, על המגרש יעמוד משתתף בתפקיד הדרקון. כל המשתתפים יקראו לעברו: "דרקון, דרקון, באיזה צבע נוכל לעבור את הדרקון?" הדרקון יכריז על צבע ככל העולה על רוחו. על המשתתפים לרוץ לצדו האחר של המגרש מבלי שהדרקון יתפוס אותם. מי שיאחז בידו חפץ, צמח או כל דבר אחר בצבע שהדרקון הכריז עליו יוכל לעבור ללא חשש שכן לדרקון אסור לתפוס אותו. מי שלא ימצא את הצבע ינסה לעבור בריצה מבלי להיתפס. אם אחד המשתתפים נתפס, הוא יהיה הדרקון.

דרקון, מתוך: [ויקיפדיה](#)

תופסת עכברים

משחקים תופסת, מי שנתפס יעמוד כשידיו פשוטות לצדדים ורגליו בפיסוק רחב – אם משתתף אחר יעבור בין רגליו, הוא יחזור למשחק. אין לתפוס מישהו בהיותו על ברכיו לשחרר משתתף שנתפס.

דמיון מודרך בחוף ירושלים (2)

כתבו שלי ספרבר ומורן לוי

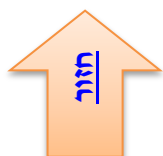
מושיבים את התלמידים מול הים, מנחים אותם למקד את המבט בגלים.

מבצעים דמיון מודרך :

דמיינו שאתם חוזרים כמאה שנה אחורה, השנה היא 1909. מאחורינו, מלפנינו ומצדדינו רק דיונות של חול. חול, חול וחול. מדרום (שמאל) יפו, העיר העתיקה והחשובה ביותר אחרי ירושלים. ביפו נמל גדול שאליו מגיעים כל עולי הרגל הצליינים, והצפיפות רבה, אין מקום לכולם. תושביה היהודים של יפו מבינים שהתנאים קשים מדי ויוזמים יציאה מחומות העיר והקמת שכונות חדשות. בינתיים, עולים רבים מגיעים ארצה מאירופה הרחוקה בשל החלום הציוני אשר הולך ומתפשט. חלקם ממשיכים למקומות אחרים בארץ וחלקם נשארים פה. את הקולות שאנו שומעים עכשיו, שמעו גם ראשוני המייסדים. הקשיבו לגלי הים ונסו לחשוב מה חשבו אנשי העלייה השנייה כשעמדו פה על החוף, נסו להיות במקומם לרגע, לשמוע מרחוק את קולות הסוסים (מכוניות עוד לא היו), כנראה מישהו שהגיע ליפו, והנה עולה הרעיון להקים עיר חדשה, עיר עברית מחוץ לחומות יפו, שתהיה מרכז ליהודים, שיהיו בה חיי רוח ותרבות, שבה ישבו מוסדות עירוניים חשובים, העיר העברית הראשונה. מעניין איך היא תראה בעוד מאה שנה...

נקפץ קדימה בזמן חזרה ל-2014, והנה, התשובה מאחורינו!

תל-אביב לאחר מאה שנה! (ברקע, מאחורי הטיילת, רואים את כל המבנים של תל-אביב).

תמונות היסטוריות של יפו ושל תל-אביב (3)

העולים בעליות השונות נכנסו לארץ ישראל דרך נמל יפו והתמקמו ביפו עד שהמשיכו משם למחוז חפצם, אל המושבות.

מיפו יצאו מייסדיה של תל-אביב ב-1909.

הערה למורה: בחוף ירושלים, בתצפית לעבר יפו, אפשר להדגים איך נראתה יפו בימי העליות ובתקופה שבה נוסדה העיר תל-אביב בעזרת תמונות אלו.

יפו, 1899, מתוך: [ויקיפדיה](#)

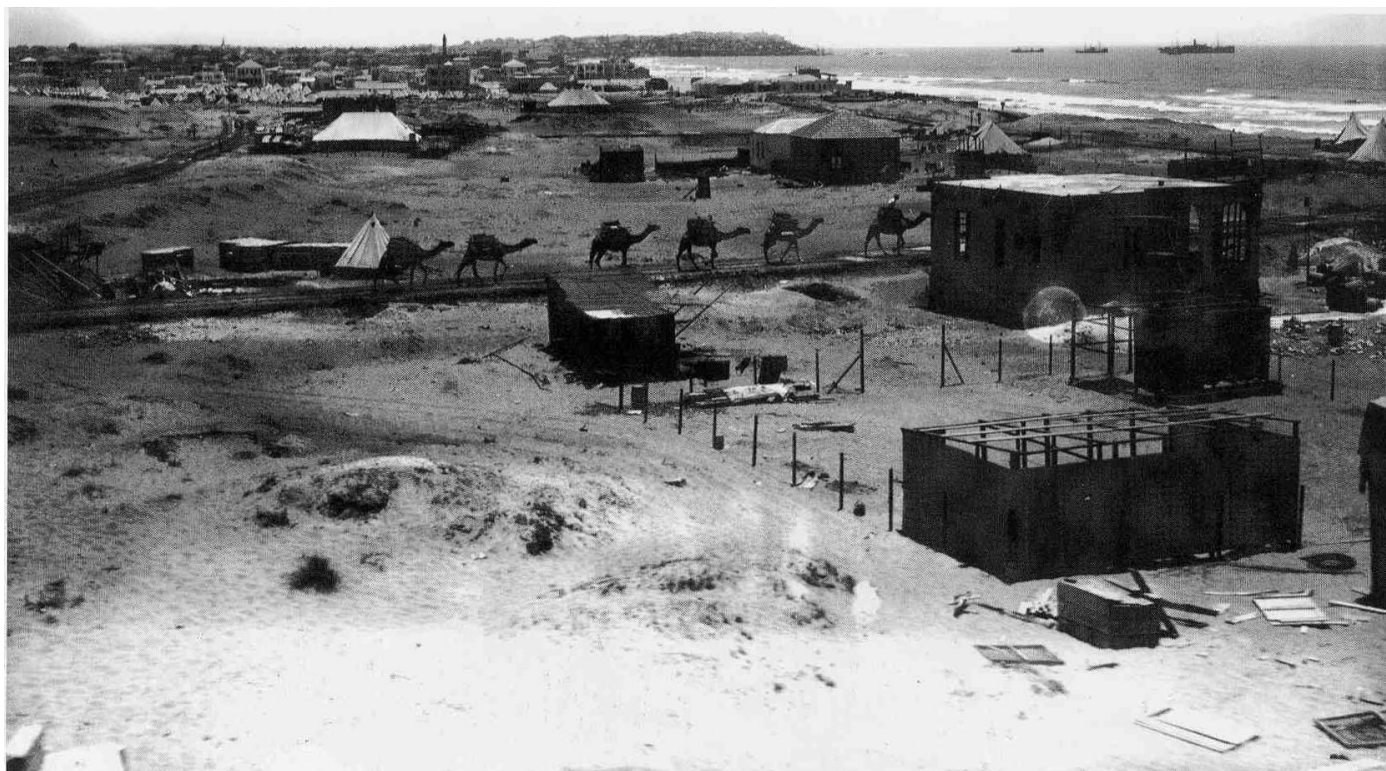
יפו, מבט מצפון, 1920 (צלם לא-ידוע), מתוך: [אוסף התצלומים הלאומי](#)

אוסף התצלומים הלאומי - השוק בריפו (אלח לא-ידוע) מתוך 1920

הגרלת המגרשים לאחוזות בית, מתוך : ויקיפדיה

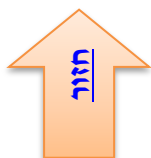

שיירת גמלים ברחוב אלנבי בתל אביב, צילום: אברהם סוסקין, תחילת שנות העשרים של המאה ה-20
 אוסף המוזיאון לתולדות תל אביב יפו מתוך: [ויקיפדיה](#)

[הכרזת העצמאות](#), 14.5.1948, צלם לא-ידוע, מתוך: [ויקיפדיה](#)

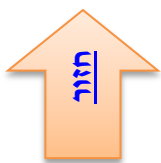
היכל העצמאות (בית דיזנגוף, שבו התקיימה הכרזת
העצמאות, שדרות רוטשילד 16), מתוך : [ויקיפדיה](#)

חזונו של עקיבא וייס (4) – ממייסדי העיר תל-אביב

כך תיאר וייס את העיר שחזה בעלון תעמולה שכתב בקיץ 1906 ושהופץ בין יהודי יפו:

וכמו שהעיר ניו-יורק מסמלת את השער הראשי לכניסה לאמריקה, כך
אלינו לשכלל את עירנו, והיא תהיה בזמן מן הזמנים לניו-יורק
הארצ ישראלית. לא נבקש נדבות, לא נכתת את רגלינו לדרוש טובות ממי
שהוא, כי אם נסדר הכול בדרך מסחר, ובמיטב כספנו נבנה את העיר
בכל סידוריה ותיקוניה החדשים. בעיר זו נסדר את הרחובות בכבישים
ובמדרכות, במאור חשמלי. בכל בית נכניס מים מאציוני היסועה שיהיו
לורמים אלינו על ידי צינורות, כמו בכל עיר מודרנית שבאירופה, ואם
קנליזציה (ביוק) תסודר לבריאות העיר ותושביה. לכן על הלרנימ
להקדיש במצוות יישוב ארץ-ישראל זו. מובן שרק הנרשמים ייהנו מזכות
ההלוואה שנקבל עבורם.
הבה נבנה עיר בארץ ישראל!

אנדרטת המייסדים, צילום: רונית בין

אנשים ומעשים בתל-אביב הקטנה

פעילות חקר וניווט לתלמיד

אנשים ומעשים בתל-אביב הקטנה

פעילות חקר וניווט

המשחק שלפניכם מתאר מאה שנות עשייה ציונית בעיר העברית הראשונה: תל-אביב. עליכם לעבור בעשר תחנות ולהשלים את המשימות שבכל תחנה. אם ברצונכם להצליח, קראו בעיון את ההוראות הכלליות ועיינו בדפים המצורפים למשימה. המתכון להצלחה הוא שילוב של עבודת צוות, חשיבה, התמצאות בשטח, חיפוש וגילוי, שימוש בגימטרייה ופענוח קודים.

לרשותכם עומדים:

א. מפה

ב. כתב חידה

ג. דף ריכוז תשובות

- ❖ בסיום עליכם 1) להעתיק את התשובות מכתב החידה לדף ריכוז התשובות; 2) למסור את דף התשובות ואת המפה.

❖ שימו לב למשימות הצילום – על כל חברי החוליה (למעט הצלם) להופיע בתמונה או בסרטון. חוליה שתשלח את התמונה או את הסרטון המקוריים והמושקעים ביותר בכל משימה תזכה בבונוס.

הוראות בטיחות

- יש לחצות כבישים בזהירות, במעברי חצייה או בצמתים מרומזרים.
- יש להקפיד ללכת במדרכה גם ברחובות הצרים.
- יש ללכת בקבוצה ולא להתפצל לקבוצות קטנות.
- יש להקפיד על שתיית מים.
- איבדתם את הדרך? הישארו במקום והתקשרו למורים.

שימו לב! אתם עצמאיים בשטח. גלו בגרות, זהירות ואחריות!

אתם מייצגים את בית ספרכם – התנהגו כיאות!

טלפון של המורה: _____

ב ה צ ל ח !

מפת ניווט

מתוך: מפת מסלולים וסיורים בסימן 100 שנה לתל-אביב, בלומשטיין מפות, עבור גף של"ח וידיעת הארץ

נקודת התחלה: חוף ירושלים

"ימין ושמאל רק חול וחול"

כשהרגישו יהודי יפו שצפוף להם בין החומות, הם יצאו והקימו את שכונת נווה-צדק. מאוחר יותר, הוחלט לבנות שכונה נוספת. שמה היה אחוזה בית. לימים ישתנה השם לתל-אביב – העיר העברית הראשונה, שצמחה מתוך החולות.

=====

תחנה 1

היכנסו ל- 30, 4, 3, 40, 5, 1, 6, 80, 200, 5 = (1) () וחפשו על אחד הקירות של אולם הכניסה תמונה גדולה שצולמה בבניין שהיה בעבר במקום זה. לתמונה יש קשר למוסד הנמצא כיום בעיר הבירה ולשמה של הכיכר הנמצאת בחזית הבניין כפי שהוא כתוב במפה.

❖ איזה מוסד שכן בבניין זה? (2) _____

❖ היכן מקומו היום? (3) _____

=====

תחנה 2

בעזרת המפה, תגיעו לרחוב הנושא את שמו של גיבור תל-חי, שלו מיוחסת האמרה: "טוב למות בעד ארצנו". שם הרחוב: (4) _____.

הנצחה וזיכרון לבניין שהיה כאן. שמו של הבניין: (5) _____.

מה התרחש בו? _____

(6) _____

מטרת הפעולה הנועזת: (7) _____

שם הארגון המחתרתי שביצע את הפעולה: (8) _____ האם הפעולה השיגה את מטרתה?

(9) כן / לא

הצטלמו על יד העמוד ושילחו למורה

תחנה 3

בעזרת המפה, המשיכו מזרחה עד הרחוב הקרוי על שמו של מחיה השפה העברית (10) _____ חצו את הרחוב והמשיכו מזרחה עד המקום שבו טמונים ראשונים של

תל-אביב ומייסדיה. היכנסו דרך השער הראשי.

לכו בשביל המרכזי. לימינכם קבר אחים לזכרם של נרצחי פרעות 1921 – אותן "נפשות קדושות וטהורות שנרצחו ביי"ג בניסן תרפ"א ביפו ובסביבתה". בקצה השביל, פנו מערבה וליד מבנה הקבר של נורדאו חפשו את קברו של מייסד העיר וראשה. שמו: (11) _____ התפקיד שמילא: (12) _____.

מאחוריכם נמצאת חלקת הקבר של משפחת פלמן. באיזה תחום היו חלוצים?

_____ (13)

בשביל שבו אתם עומדים פנו דרומה, חפשו את חלקה ד', שורה י"ב (בהמשך השורה של קברם של ארלוזורוב וביאליק). מצאו את קברה של הבת שנקראה כשמה של העיר לראשונה, זוהי (14) _____ – הילדה הראשונה של תל-אביב. כעת פנו למצוא בסביבה את קבר האב, הוגה הרעיון, זהו (15) _____. שם אשתו חווה-שרה ושם משפחתם וייס.

הצטלמו על יד הקבר של הדמות החשובה ביותר בעיניכם, שילחו למורה והסבירו מדוע בחרתם כך.

תחנה 4

צאו מבית העלמין ובאמצעות המפה תגיעו לפינת הרחובות טרומפלדור ופינסקר. יהודה-לייב פינסקר האמין שהעם היהודי חייב להתרכז בארץ משלו וכך ישתחרר מהסטיגמות הגלותיות שדבקו בו. המשיכו ברחוב פינסקר דרומה עד רחוב אידלסון, פנו שמאלה והגיעו לכיכר שבה יש ברכת מים (רחוב ביאליק). חפשו את בית מספר 27 ונחשו, על-פי הסמל שעל חזית הבית, למה שימש הבניין. _____ (16)

תחנה 5

מצדו הימני של הבניין, תמצאו מדרגות אשר יובילו אתכם לרחוב זלמן שניאור. ברחוב זה פנו מזרחה, עברו ליד משרדי קצין העיר, ואז תגיעו לרחוב טשרניחובסקי. פנו שמאלה, חצו את הרחוב והיכנסו לגן שהוקם לזכרו של (17) _____. חצו את הגן לכיוון מזרח, ותגיעו לרחוב המלך ג'ורג'.

הצטלמו על רקע עצים בגן, שילחו למורה וכתבו את שם העץ.

תחנה 6

פנו ימינה והמשיכו ללכת עד שתראו משמאלכם שני רחובות קטנים המסתעפים מרח' המלך ג'ורג': סמטה אלמונית וסמטה פלונית. חפשו בקצה אחת מהן ומצאו את מלך החיות, הוא ה (18) _____, הצבוע בגוון (19) _____ והניצב לו על במה בצבע (20) _____, ליד הכניסה לבית שמספרו _____. (21). בית זה (כמו בתי כל השכונה) בנה ב-1922 מאיר שפירא, עשיר אמריקני, לאשתו האהובה. היא, שחלמה על רומנטיקה ועל חלוציות ושסממני עושר לא דיברו אליה, לא גרה בבית זה, ואפילו פסלו של מלך החיות לא שכנע אותה לעשות זאת. אותו שפירא נתן שמות לרחובות שבשכונה, אבל דיזנגוף ביטל אותם בטענה שרק מועצת העיר רשאית לתת שמות. בפועל, לא ניתנו שמות לסמטות פלונית ואלמונית עד עצם היום הזה.

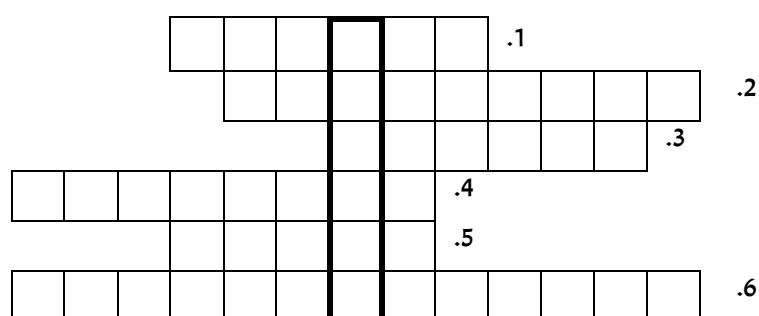
צלמו תמונה מסצנה הוליוודית בכיכובו של האריה ושילחו למורה

תחנה 7

המשיכו ברחוב המלך ג'ורג' עד למפגשו עם רחוב אלנבי, חצו את הרחוב בזהירות במעבר החצייה שמשמאלכם ואתרו את המורה ברחבה שמולכם, ליד לוח המודעות העגול. תנו לו את הקוד המתקבל בטור האנכי המודגש בתשבץ שלהלן (22) (כל התשובות נמצאות בדפים):

1. שמו של הגן מתחנה 5
2. גיבור תל-חי
3. האישיות מתחנה 4
4. שמה הראשון של תל-אביב
5. התחנה הראשונה במסלול: מגדל ה...
6. מחיה השפה העברית

תחנה 8

צאו מהבניין, חצו את הכביש למרכז השדרה והתקדמו מערבה. ליד הברכה עם המזרקה ניצבת אנדרטה. מצדה המזרחי יצירתו של אהרן פריבר, המתארת את סיפור צמיחתה של תל-אביב מן החולות, ומצדה המערבי רשימת שמות.

ברשימה מופיעים (23) _____ שמות, של (24) _____

תל-אביב נוסדה בשנת (25) _____, האנדרטה הוקמה בשנת (26) _____, תל-אביב הייתה אז בת (27) _____.

תחנה 9

המשיכו בשדרות רוטשילד מערבה עד בית מספר 16. חצו את הכביש וחפשו את התשובות לשאלות שלהלן בשלטים שעל קירות הבית.

בבית זה גר (28) _____. הבית נקרא גם (29) _____, כי בבית זה

התכנסו חברי מועצת העם ביום (30) _____ והכריזו על (31) _____

בשדרה שמול הבית ניצב פסלו של (32) _____ רכוב על סוס.

בשדרות רוטשילד החלה בקיץ שנת (33) _____ המחאה החברתית הגדולה, כאשר אלפי אנשים

הקימו אוהלים לאורך השדרה כדי למחות על (34) _____.

משימת צילום – בחרו אחת מהמשימות ושלחו למורה:

1. עליכם להמחזיז קטע מהכרזת העצמאות (הקריאו לפחות שלוש שורות מהמגילה)

2. עליכם לבחור ביחד משהו משמעותי שהייתם רוצים לשנות במדינה ולהמחזיז הפגנה בשלטי

מחאה.

תחנה 10

המשיכו בשדרות רוטשילד עד הרחוב שעל שמו של בעל האמרה: "אם תרצו, אין זו אגדה"

(שמו: (35) _____). פנו צפונה והיכנסו לבניין הגבוה דרך שער 2. באולם הכניסה, מוצגת

תערוכת דגמים של בתי העיר הראשונים. עליכם לגלות איזה מבנה חשוב היה כאן לפני שמגדל שלום

מאיר תפס את מקומו.

המבנה שהיה ואיננו משמש כיום כסמלה של המועצה לשימור מבנים ואתרי התיישבות;

המבנה היה בית הספר העברי הראשון בעיר העברית הראשונה.

שם המבנה הוא: (36) _____

דף ריכוז תשובות

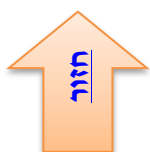
רשמו את שמות התלמידים בקבוצה ואת התשובות שרשמתם ליד כל מספר שבסוגריים במהלך הסיור.

בקבוצה זו השתתפו: (1) _____ (2) _____

(3) _____ (4) _____

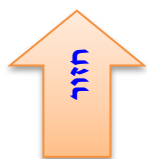
(5) _____ (6) _____

	19		1
	20		2
	21		3
	22		4
	23		5
	24		6
	25		7
	26		8
	27		9
	28		10
	29		11
	30		12
	31		13
	32		14
	33		15
	34		16
	35		17
	36		18

אנשים ומעשים בתל-אביב הקטנה (6) – תשובות למורה

1	מגדל האופרה	19	זהב וורוד
2	הכנסת	20	לבן
3	בירושלים	21	7
4	טרומפלדור יוסף	22	מדרחוב
5	מלון הירקון	23	129
6	חטיפת חמישה קצינים בריטים כבני ערובה	24	בוני תל-אביב ותושביה הראשונים
7	הצלת שני חברי האצ"ל : מיכאל אשבל ויוסף שמחון	25	1909
8	אצ"ל	26	1949
9	כן	27	40
10	אליעזר בן-יהודה	28	דיזנגוף
11	מאיר דיזנגוף	29	היכל העצמאות
12	ראש העיר הראשון של תל-אביב	30	שישי, ה' באייר תש"ח, 14 במאי 1948
13	פרדסנות	31	הקמת מדינת ישראל
14	אחוזבת (בצליל של השם אליזבת)	32	מאיר דיזינגוף
15	עקיבא-אריה	33	2011
16	בית העירייה הראשון של תל-אביב	34	מצוקת הדיור ויוקר המחיה
17	מאיר דיזנגוף	35	בנימין-זאב הרצל
18	אריה	36	הגימנסיה העברית "הרצליה"

מועצה לשימור
אתרי מורשת בישראל

מתוך: [ויקיפדיה](#)

המסר ערכי: באחריותי לתרום את חלקי להמשך המעשה הציוני.

באחריותי לסייע בשימור ערכי מורשת ונוף הקשורים לסיפור ההיסטורי של המהפך הציוני במישור החוף.

כללי שיחה

- א. שיחה במעגל.
- ב. דיבור ברשות.
- ג. משפט קצר.
- ד. הקשבה.
- ה. תגובה עניינית ולא-שיפוטית.

שאלות מנחות

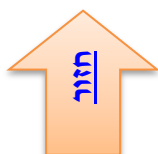
1. מה למדנו היום שהיה חדש עבורכם?
2. מכל האתרים שעברתם, עם איזה סיפור או עם איזו דמות הזדהיתם? מדוע?
3. באילו דברים שלמדתם היום בא לידי ביטוי המעשה הציוני?
איך תרמה כל אחת מהדמויות שעליה למדתם היום לעשייה הציונית?
אילו בעלי מקצוע (בשונה מחקלאים) תרמו למהפך הציוני במישור החוף שהתבטא בהקמת העיר העברית הראשונה?
יש לכוון את התלמידים לכך שעשייה ציונית אינה רק הקמת יישוב חקלאי ועבודת אדמה, אלא שהקמת העיר הרחיבה את המעשה הציוני גם לתחומים אחרים, כגון: מסחר, שירותים, תעשייה, אמנות, יזמות, עשייה פוליטית, לחימה במחתרות ובצה"ל ועוד.
4. מה אפשר ללמוד מהריסתה של הגימנסיה, מהקמת המועצה לשימור אתרים ו**מהכרזת אונסק"ו בשנת 2003** על תל-אביב כאתר לשימור מורשת עולמית?
5. מהי המשמעות של שימור אתרי מורשת עבורכם?
6. בעיניכם, מהי עשייה ציונית היום? כיצד אתם, בחיי היומיום שלכם, יכולים לתרום למעשה הציוני?

סיכום

נסיים במילות השיר "[תנו לנו יד ונלך](#)", מילים: צביקה זליקוביץ, לחן: יעקב הולנדר.
בשיר תיאור נוסטלגי של אתרים שונים בתל-אביב:

תנו לנו יד ונלך,	תנו לנו יד ונלך...
בהרצל בלי כביש ומדרכת	
עם שיירת גמלים על החול.	תנו לנו יד ונלך,
תנו לנו היום ללכת,	נבואה אליה כמו פעם
לגימנסיה הרצליה כמו אתמול.	עם ריחות מלוחים מן החוף.
	תנו לנו, נו רק עוד פעם,
	על ספסל בגן הדסה לאהוב.
תנו לנו יד ונלך,	
לעיר הקטנה הנושקת לים.	תנו לנו יד ונלך...
תנו לנו יד ונלך,	
למקומות שהיו ואינם.	
תנו לנו יד ונלך,	תנו לנו יד ונלך,
לראות איך העיר מתרפקת	נביט בעיניים של ילד
על החוף עם הערב החם.	איך צומחת העיר הקטנה.
תנו להתגנב בשקט,	שכולה לבן ותכלת,
לגן רינה ואולי לבית העם.	ואורות דולקים היום בחלונה.
	תנו לנו יד ונלך...

אפשר להשמיע את [הביצוע המחודש משנת 2009](#) של מירי מסיקה, שנעשה לרגל חגיגות מאה שנים לתל-אביב.

תמונות אתרים שבמסלול (9)

צילומים: מרב לימן ורונית בין

תצלום הישיבה הראשונה של כנסת ישראל, בתוך מגדל האופרה

טיילת תל-אביב וחוף ירושלים

כניסה לבית הקברות טרומפלדור

אבן ציון, רחוב טרומפלדור פינת רחוב הירקון

קבר של אחוזת – הבת הראשונה של תל-אביב ובתו של עקיבא וייס, ממייסדי העיר

קבר של מאיר דיזנגוף, ראש העיר הראשון ואחד ממייסדי העיר תל-אביב

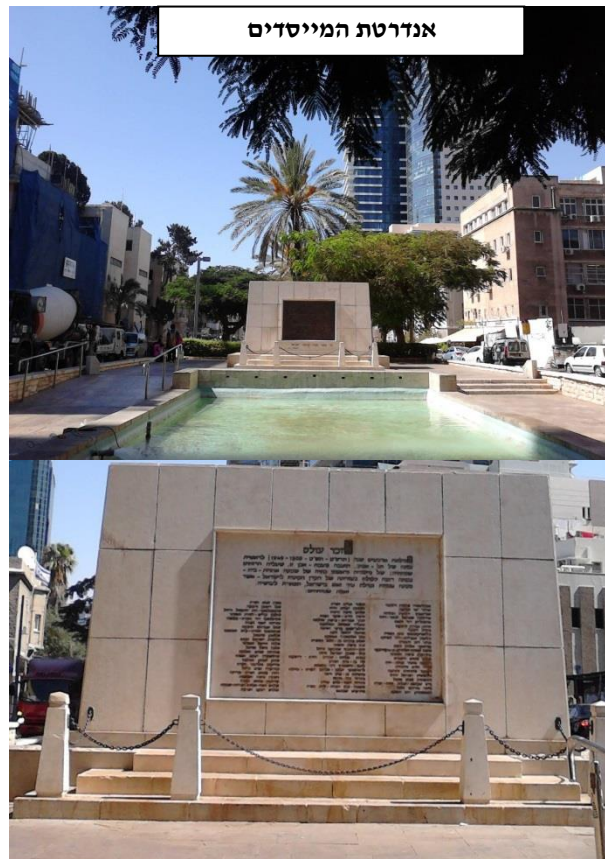
גן מאיר

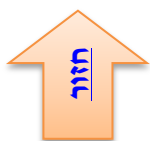
בית העירייה הראשון

הכניסה לשוק הכרמל ולנחלת בנימין מרחוב אלנבי

אנדרטת המייסדים

הצעה נוספת לפעילות במסלול (10) – כולל ברקודים

כתבו : ד"ר שלומית לנגבוים, אהובי שפיגל, תמי אלרעי-אפרת

עדכון לברקוד: תמי אלרעי-אפרת

ההצעה לשני מסלולים שונים (האתרים בשני המסלולים זהים)

הערות למורה

- יש למורה טלפון חכם.
- חשוב שיהיה לכל חוליה לפחות טלפון חכם אחד.
- חשוב שתהיה סוללה נוספת למכשיר או אפשרות טעינה (למקרה שסוללה תיגמר).
- רצוי לתת אפשרות אחרת/נוספת כגיבוי לתשובות או למנן את השימוש בברקוד בצורה מושכלת כדי לאפשר פתרון רוב השאלות וביצוע רוב המשימות.
- יש לנהוג ברגישות בנושא מכשירי הטלפון כדי למנוע אי-נוחות בקרב תלמידים שאינם בעלי טלפונים חכמים.

הוראות להורדת ברקוד

- א. עליכם להוריד אפליקציית Barcod Qr Scanner.**
- ב. פתחו את האפליקציה וסרקו את הברקוד המופיע בכתבי החידה.**
- ג. מלאו את המשימה בעזרת הברקוד בהתאם להנחיות.**

הנחיות לתלמידים

1. המשחק שלפניכם עוקב אחר מאה שנות עשייה ציונית בתל-אביב.
2. להלן המשימה שנבחרה עבור קבוצתכם, הכוללת עשר תחנות.
3. אם ברצונכם להצליח, קראו בעיון את ההוראות הכלליות ואת דפי המשימה.

לרשותכם: מפה, כתב חידה, דף ריכוז תשובות.

כדי לפתור את המשימה, עליכם לעבוד עבודת צוות, שתבוא לידי ביטוי ב:
פענוח הקודים והגימטרייה, איתור נקודות בשטח, סריקת ברקודים וכדומה.

נא להצטלם בכל תחנה!!!

אם פתרתם נכונה את כתב החידה, תקבלו משפט המסכם את היום.
בסיום המשימה, מסרו את דף התשובות למורה.

מספר אלפון איציות קשר :

מסלול מספר 1

נקודת התחלה : חוף ירושלים

"ימין ושמאל

רק חול וחול..."

כך נראתה העיר העברית הראשונה באותם ימים שבהם יפו הייתה הבכורה ונווה-צדק כבר הייתה לשכונה צפופה. לכן החליטו להקים שכונה חדשה – אחוזת בית שמה.

תחנה 1

ה - 2, 50, 10, 10, 50 - 5, 1, 6, 80, 200 5 חבליה כנסה

חפשו ומצאו נא בקיר הצפוני הקשר בין עיר בירתנו לבין עירנו – ממלאת מקומה בימיה הראשונים של האומה כמדינה. (רמז : כאן נערכה ישיבתה הראשונה).

--	--	--	--	--

הקשר הוא

תחנה 2

עתה עליכם להשיג ארחוב קטן ולא ידוע

הנולד את שם סיבוב תל-חי, הוא

שביום י"א באדר 1920 נפל, וטרם נפטר, את אמרתו הידועה: "טוב למות בעד ארצנו" אמר.

הפיתח [ה"רחוב האבוקס"](#) ורחוב היקרון מצויה אנדרטה קטנה כעמוד זיכרון למקום שבו עמד האבוקס. חמישה קצינים בריטים נחטפו מהאמון והיו לבני ערובה כחלק מפעולה נועצת להצלת חייו של אחראי מחתרת ידועה.

עמד מלון

--	--	--	--	--

א. כאן בעבר

ב. [המחתרת](#) שבה היו חברים השניים היא

ובראשי תיבות

--	--	--	--

מסלול 1

תחנה 3

המשיכו ברחוב פרומשלאדור עד לאוקוס שבו טמונים הראשונים.
היכנסו דרך השער בפאסי לכו השביל המרכזי.

אימיתקס מצבת אחים לזכרם של "נפשות קדושות וטהורות שנרצחו בייג בניסן התרפ"א (היא שנת __ 19) ביפו
וסביבתה" (בברקוד מופיע בדקה 5:23).

בקצה השביל פנו מעברה וליז מנה הקבר של נורצאו חפשו את קברו של
"מייסד העיר וראשה", הלוא הוא _____. (ראו על-פי הברקוד בדק' 2:54)

השביל שבו אתם עומדים פנו צומת חפשו את קברו של מייסד בית הספר התיכון העברי הראשון, היא
_____ הידועה לכול. (דקי 5:02)

--	--	--	--	--	--	--	--

בראש עמד המייסד, המורה והמחנך, ד"ר:

מאחורי קברו של מייסד הגימנסיה, מוצאים אנו את קבר אחות רחל המשוררת. המיוחד בקברה של בת-שבע גולדשטיין
הוא שרטוט כלי הנגינה. ה -

--	--	--

תחנה 4

בצאתכם המשיכו מעט מזרחה עד הליעלם לצומת הפרומשלאדור / _____ הנקרא בשמו של
ראש תנועת "חיבת ציון", מחבר החוברת "[אוטואמנציפציה](#)" (שחרור עצמי), אשר האמין בריכוז העם היהודי בארץ
משלהם. המשיכו ברחוב זה לכיוון דרום עד רחוב איזלסון. ומכאן הצדק קצרה. שכן התחנה הכיכר ביאליק
- מסופרנו הלאומי - מצויה.

בית מספר 27 ברחוב ביאליק שימש עד שנת 1965 כמלון.

היום משמש כ- _____

--	--	--	--	--	--	--	--

תחנה 5

בצד הבניין. באוקוס שבו רשם מספר הבית מצגלות אשר יובילו אתכם לרחוב צ' שניאור. אם תפנו
מזרחה כהר בפיתח הפרומשלאדור האננה על מקום שבו ילדים משחקים ____ והפנס את הלילה ____
(הפעילו את ההיגיון).

המקום הוא _____

--	--	--	--	--	--	--

מסלול 1

רצק העש 1980. את השן 130. ומוחל המלח 18'18.

הצפינו מבטכם וראו כי תל-אביב העיר ההומה את עברה לא שכחה, ובתוך כל התנועה אי יצרה. על העצים שבמרכז האי, נכתבו לא מעט שירים.

--	--	--	--

איזה הוא העץ המדובר ?

וכמה מסוגו נותרו בשדרה?

תחנה 6

תחנה זו חבויה אף בשנים הקצרה סמטה אלמונית.

19 מקבילת פלונית

אבקצה האמת – גלו לי מי צפה?

היה זה ה - _____ שבחבורה.

p/pNa pf63n 'N

הפסל מרמז גם על שמו (לעזרה סרקו את הברקוד)

--	--	--	--	--

תחנה 7

התחנה 68 מחלקה א' - מחנה אש יובלית בצוק הקצה של התחנה הראשית

(התשובות כוללות גם שאלות המעשה. אך זה עתה עניינם גורלם - נפתרה זה עתה).

1. הגן שבו עברתם נקרא...
2. גיבור תל-חי הוא...
3. מחבר האוטואמנציפציה...
4. שמה הראשון של תל-אביב היה שכונת...
5. ישיבתה הראשונה של הכנסת הייתה בבנין ה...
6. מחיה השפה העברית הוא... (רמז: סרקו את בברקוד)

מסלול 1: דף ריכוז תשובות (רשמו את כל התשובות שעניתם)

תחנה מספר	תשובה	תחנה מספר	תשובה
1		6	א. ב.
2	א. ב. ג.	7	
3	א.	8	
4		9	
5	א. ב.	10	א. ב. ג.

אם על השאלות ועל החידות עניתם נכונה, עתה למשימה האחרונה!
עליכם לאסוף אותיות מדף התשובות ולשבץן בכל סעיף על-פי ההוראות.

דוגמה לפתרון המילה: אם

האות א' מצויה בתחנה מספר 2, תשובה א' אות שנייה: האצ"ל
האות מ' מצויה בתחנה מספר 8, האות הראשונה: מייסדיה

תחנה מספר	תשובה	מספר האות	התשובה
1	ב	האות השנייה (2)	
5	א	האות השלישית (3)	
2	א	האות השנייה (2)	
7	1	האות הרביעית (4)	
10	ב	האות החמישית (5)	
3	א	האות החמישית (5)	
8		האות השביעית (7)	
1		האות החמישית (5)	
3	ב	האות הראשונה (1)	
8		האות העשירית (10)	
6		האות השלישית (3)	
10	ג	האות הראשונה (1)	
10	א	האות השלישית (3)	
4		האות השנייה (2)	
8		האות השמינית (8)	
2	ב	האות הרביעית (4)	
2	ג	האות הרביעית (4)	
9		האות הרביעית (4)	

המשפט המבוקש:

משנת 1897, שנת הקונגרס הציוני הראשון, ועד היום

כמה שנים במדויק עברו מאז ועד היום?
הביאונו עד הלום !!!

מסלול 1: דף תשובות

תחנה מספר	תשובה	תחנה מספר	תשובה
1	ב.הכנסת	6	א.אריה
2	א.האצ"ל ב.ההגנה ג.הלח"י	7	שקמה
3	א.עקיבא אריה	8	מייסדיה וראשוני בונה
4	בית העירייה (הראשון)	9	הקמת המדינה
5	א.גן מאיר ב.שקמה ג. 6	10	הרצל מגדל שלום הגימנסיה העברית הרצליה

אם על השאלות והחידות עניתם נכונה, עתה למשימה האחרונה!
עליכם לאסוף אותיות מדף התשובות ולשבץן בכל סעיף על-פי ההוראות.

דוגמה לפתרון המילה: אם

האות א' מצויה בתחנה מספר 2, תשובה א' אות שניה: האצ"ל
האות מ' מצויה בתחנה מספר 8, האות הראשונה: מייסדיה

תחנה מספר	תשובה	מספר האות	התשובה
1	ב	האות השניה	כ
5	א	האות השלישית (3)	מ
2	א	האות השנייה (2)	א
7	1	האות הרביעית (4)	ה
10	ב	האות החמישית (5)	ש
3	א	האות החמישית (5)	נ
8		האות השביעית (7)	ו
1		האות החמישית (5)	ת
3	ב	האות הראשונה (1)	ע
8		האות האחת עשרה (11)	ש
6		האות השלישית (3)	י
10	ג	האות הראשונה (1)	ה
10	א	האות השלישית (3)	צ
4		האות השנייה (2)	י
8		האות השמינית (8)	ו
2	ב	האות הרביעית (4)	נ
2	ג	האות הרביעית (4)	י
9		האות הרביעית (4)	ת

המשפט המבוקש:

משנת 1897, שנת הקונגרס הציוני הראשון, ועד היום

כמאה שנות עשייה ציונית

כמה שנים במדויק עבור מאז ועד היום?

הביאונו עד הלום ! ! ! _____

הנחיות לתלמידים

1. המשחק שלפניכם עוקב אחר מאה שנות עשייה ציונית בתל-אביב.
2. להלן המשימה שנבחרה עבור קבוצתכם, הכוללת עשר תחנות.
3. אם ברצונכם להצליח, קראו בעיון את ההוראות הכלליות ואת דפי המשימה.

לרשותכם: מפה, כתב חידה, דף ריכוז תשובות.

כדי לפתור את המשימה, עליכם לעבוד עבודת צוות, שתבוא לידי ביטוי ב:
פענוח הקודים והגימטרייה, איתור נקודות בשטח, סריקת ברקודים וכדומה.

נא להצטלם בכל תחנה!!!

אם פתרתם נכונה את כתב החידה, תקבלו משפט המסכם את היום.
בסיום המשימה, מסרו את דף התשובות למורה.

מפגש פילוסוף / איציק קשר :

מסלול מספר 2

נקודת התחלה: חוף ירושלים

"ארץ ישנה חדשה. כן. כזאת היא. על אדמתנו הישנה והיקרה הקימונו חברה חדשה..."
(בנימין-זאב הרצל)

ובארץ הישנה-חדשה, כמה שכונה לדוגמה – "אחוות בית" שמה.

תחנה 1

כ/ס

ה - 2, 50, 10, 50 - 5, 1, 6, 80, 200 5 חב'ילה

f

חפשו ומצאו נא בקיר הצפוני הקשר בין עיר בירתנו לבין עירנו – ממלאת מקומה בימיה הראשונים של האומה כמדינה.
(רמז: כאן נערכה ישיבתה הראשונה).

הקשר הוא

--	--	--	--	--

תחנה 2

ובתוך כל האומה משולש אחד היה מה רצה?

כי שפת הקוצה תהיה לשפת יומ'וס, בה כולנו מצביקים ה'וס.

דרך רחוב אלנבי אל רחובו של "מחיה השפה העברית" – הדוהי בן רזעילא הוא _____ – לכו,

ולרחוב טרומפלדור הגיעו. האשיכו בפח'לה לכה לכיוון שממנו השמש עולה שם למקום שבו טמונים הראשונים.

היכנסו בשביל המרכזי. לימינכם מצבת אחים לזכרם של "נפשות קדושות וטהורות שנרצחו בייג בניסן ה'תרפ"א (היא שנת
__ 19) ביפו וסביבתה".

בקצה השביל, פנו מערבה, וכך תשיעו לקברו של 1 + עם

היה זה שמו הספרותי של

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

כתב הוא על צרכו של הפצל כי "לא נו הצדק". וראה בארץ ישראל את המרכז הפוחני ולא ארץ

מולדת להתיישבות האונית. אך אם את מבטכם תפנו סביב, תראו כי לא

כולם באוהו חשבו.

מסלול 2

პ'3N18 პრე 120 წიგნ 7N193 110

ממלא את קצתו של בית הספר התיכון העברי הראשון, הרי הוא

הידועה לכול. (דקי' 02:5)

בראש עמד המייסד, המורה והמחנך, ד"ר:

צורת קברו וקבר רעייתו היא העתק מבנה הגימנסיה, כפי שהיה במקום שבו עומד כיום מגדל מאיר (כלבו שלום).
צורה זו נבחרה להיות סמל ה

תחנה 3

בצאתכם מהמקום. מול השם הרשע המשיכו דרך הרחוב שעל שם העיר שבה קבורים שלושת האבות, היא

_____ (רע + רון, הורד אות כפולה). ברחוב אידלסון לכו מזרחה והגיעו למתחם ביאליק.

בבית מספר 27 נבנה מלון, לאחר מכן שימש כ:

A horizontal number line with arrows at both ends. It has major tick marks labeled 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, and 10. The number 5 is circled.

מי היה הדייר ברחוב זה, בבית מספר 22?

תחנה 4

בִּצְמַח לַבַּיִת, 27 מֵאוֹת, הַמַּוְכָּחֶת הַמַּוְכָּחֶת י' יְיָ יֵאָדָּר.

[illegible]

_____ (הפעילו את ההיגיון).

המקום הוא

מִן הַיָּמִים הַהֵם וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה

מסלול 2

הצפינו מבטכם וראו כי תל-אביב, העיר ההומה, את עברה לא שכחה, ובתוך כל התנועה אי יצרה.
על העצים שבמרכז האי נכתבו לא-מעט שירים.

--	--	--	--

איזהו העץ המדובר ?

--

וכמה ממנו נותרו בשדרה?

תחנה 5

האשיכו ברחוב האלק ט'ופל' ופליט' 18

לסמטה פלונית, המתחברת בקצה לסמטה אלמונית,

ועל שתיהן שומר בעוז ה-

--	--	--	--

מי רצף אלק באקוס?

הפסל מרמז גם על שמו

(לעזרה סרקו את הברקוד)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

אלמונית ופלונית על שום מה? התשובה בברקוד מצויה.

תחנה 6

לכו אל כיכר הנקראת בשם סמל יהודי, לאומי ודתי, שצורתו שני משולשים שזה על זה מונחים, קדקוד האחד פונה מעלה, והאחר מטה. ב-24 במאי 1949, נקבע בכנסת כסמל בדגל.

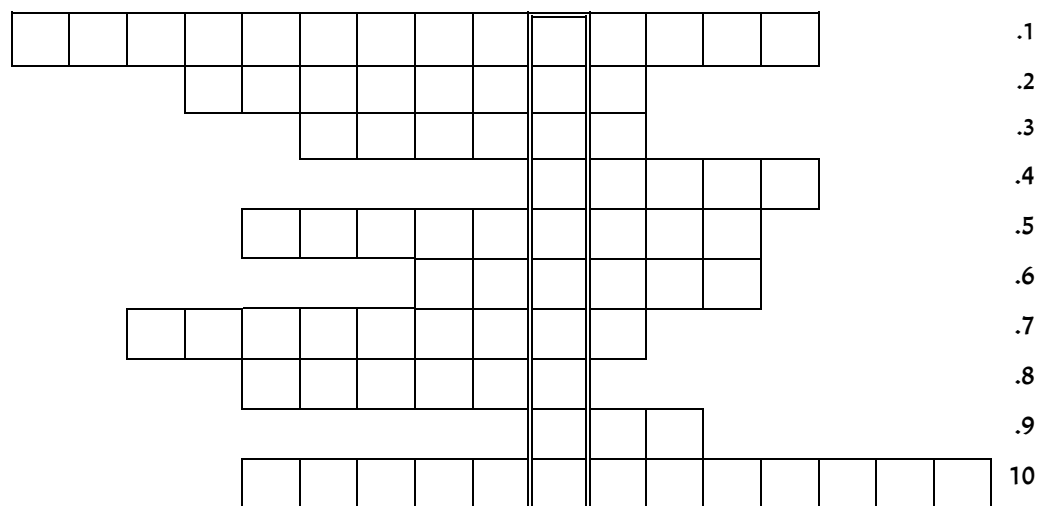
שם הכיכר הוא: כיכר

--	--	--	--	--	--	--

תחנה 7

את צומת הרחובות הסואנים חצו בזהירות על-פי הכללים וההוראות – כלומר: באור ירוק.

התחנה מעט מחוקה. לכן בצדק: משחק מחשבה אשר יובילכם בצדק הקצרה אל התחנה הפזויה.
(התשובות כולן בצדפי המשחק. אם עז עתה עניתם נכונה – נפתרה ההערה)

1. המשורר הלאומי הוא... 6. בתחנה 4, למדנו כי את זהו
 2. שמה הראשון של תל-אביב היה שכונת... 7. בית מספר 27 ברחוב ביאליק שימש כ...
 3. העיר העברית הראשונה היא... 8. הסמל בדגל הוא...
 4. בבנין האופרה, נערכה ישיבתה הראשונה של... 9. שמו האמצעי של אחד העם הוא...
 5. הוגה רעיון הקמת אחוזת בית היה... 10. מחיה השפה העברית הוא...
- המשיכו אל המצחוק עז 1010 - se הוא נהיה אסתר רחוב (רחוב נחלת בנימין). אם המשיכו
לצדף 30619.

בית מספר 23, היה ביתו של אליהו גולומב, בוגר הגימנסיה העברית הרצליה, ממעצבי כוח המגן העברי בארץ ישראל.
כיום משמש בית זה כמוזיאון.

--	--	--	--	--

אליהו גולומב היה מראשוני ארגון

תחנה 8

ובאותה השדרה, בבית מספר 16, שהיה ביתו של ראש העירייה הראשון. מאיר זינגרלף נמצא כיום
 "מוזיאון העצמאות". זאת כיוון שכאן. ביום ה' באייר תש"ח, היום האחרון לשלטון הבריטים בארץ ישראל,
 התכנסו חברי מועצת העם והכריזו על

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

תחנה 9

במרחק פסיקה, במרכז השדרה קרוב לפינה. נרצח אנדרטה שעליה חרותים שמות הקשורים לתחילתה של
 שכונה אשר הייתה לעיר העברית הראשונה. האנדרטה היא לזכרם של

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

תחנה 10

תחנתכם האחרונה היא כפר מאש מאש קרובה. דרך רחוב אומה האמרי: "אם תרצו אין זו אגדה", רחוב

--	--	--	--	--

מהרו והגיעו אל המטרה אשר בבניין גבוה מחכה.

הבניין הוא

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

כאן עמד לתפארה בניינה של זו המופיעה כסמל המועצה לשימור מבנים ואתרי התרבות. זו אשר
 את המופעה בחינוך חוללה. הלא היא

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

בילוי נעים ובהצלחה

מסלול 2: דף ריכוז תשובות

תחנה מספר	תשובה	תחנה מספר	תשובה
1	ב.	6	
2	א. ב. ג. ד. ה	7	
3	א. ב.	8	
4		9	
5		10	א. ב. ג.

אם על השאלות והחידות עניתם נכונה, עתה למשימה האחרונה!
עליכם לאסוף אותיות מדף התשובות ולשבץן על-פי ההוראות בכל סעיף.

דוגמה לפתרון המילה: אם

האות א' מצויה בתחנה מספר 2, תשובה א', אות ראשונה: אַלְפִּי
האות מ' מצויה בתחנה מספר 3, האות השביעית: מִיַּם נְחָמָן בִּיאֵלִיק

תחנה מספר	תשובה	מספר האות	התשובה
1	ב	האות השנייה (2)	
3	ב	האות השביעית (7)	
2	א	האות הראשונה (1)	
7		האות הראשונה (1)	
10	ב	האות החמישית (5)	
1		האות השלישית (3)	
6		האות התשיעית (9)	
1		האות החמישית (5)	
2	ג	האות הראשונה (1)	
9		האות האחת-עשרה (11)	
6		האות השנייה (2)	
10	ג	האות הראשונה (1)	
2	ב	האות רביעית (4)	
4		האות החמישית (5)	
9		האות השמינית (8)	
2	ב	האות הרביעית (4)	
2	ג	האות השלישית (3)	
1		האות החמישית (5)	

המשפט המבוקש:

משנת 1897, שנת הקונגרס הציוני הראשון, ועד היום

כמאה שנות עשיה ציונית

כמה שנים במדויק עברו מאז ועד היום _____

והביאנו עד הלום !!!

מסלול 2: דף ריכוז תשובות

תחנה מספר	תשובה	תחנה מספר	תשובה
1	ב. הכנסת	6	כיכר מגן דויד
2	א. אליעזר בן יהודה ב. אשר צבי גינצבורג ג. עקיבא אריה ד. הגימנסיה העברית ה. הרצליה ה. מטמן כהן	7	ההגנה
3	א. בית העיריה הראשון ב. חיים נחמן ביאליק	8	הקמת מדינת ישראל
4	גן מאיר	9	מייסדיה וראשוני בניה
5	אריה	10	א. הרצל ב. כלבו שלום ג. הגימנסיה העברית הרצליה

אם על השאלות והחידות עניתם נכונה, עתה למשימה האחרונה!

עליכם לאסוף אותיות מדף התשובות ולשבצן בכל סעיף על-פי ההוראות.

דוגמה לפתרון המילה: אם

האות א' מצויה בתחנה מספר 2, תשובה א' אות שניה: האצ"ל

האות מ' מצויה בתחנה מספר 8, האות הראשונה: מייסדיה

תחנה מספר	תשובה	מספר האות	התשובה
1	ב	האות השנייה (2)	כ
3	ב	האות השביעית (7)	מ
2	א	האות הראשונה (1)	א
7		האות הראשונה (1)	ה
10	ב	האות החמישית (5)	ש
1		האות השלישית (3)	נ
6		האות התשיעית (9)	ו
1		האות החמישית (5)	ת
2	ג	האות הראשונה (1)	ע
9		האות האחת-עשרה (11)	ש
6		האות השנייה (2)	י
10	ג	האות הראשונה (1)	ה
2	ב	האות רביעית (4)	צ
4		האות החמישית (5)	י
9		האות השמינית (8)	ו
2	ב	האות הרביעית (4)	נ
2	ג	האות השלישית (3)	י
1		האות החמישית (5)	ת

ביבליוגרפיה מומלצת

- אוריאל, גילה (1999), **ימים של זהב, תל-אביב יפו, ה'תרס"ט-ה'תשנ"ט**, תל-אביב: ירון גולן.
- אלי, שילר וגבריאלי, ברקאי (עורכים) (תשע"ב), **101 שנים לתל-אביב**, ירושלים: אריאל.
- גוטמן, נחום (1959), **עיר קטנה ואנשים בה מעט – סיפורים על ראשיתה של אחוזת בית, היא תל-אביב**, תל-אביב: עם עובד ודביר.
- דביר, אורי (1984), **נקודת חן – תל-אביב-יפו**, בן שמן: מודן
- דונביץ', נתן (1959), **תל-אביב: חולות שהיו לכרך**, תל-אביב: שוקן.
- כהן, מאיר ומעוז, מרגלית, **העיר תל-אביב ומאיר דיזנגוף (1861-1936) – יחידת לימוד בהוראת ישראל לחטיבות ביניים ולבתי ספר על-יסודיים**, ירושלים: משרד החינוך.
- כרמיאל, בתיה, **אריחים מעוטרים**, תל-אביב: מוזיאון א"י תל-אביב, המוזיאון לתולדות תל-אביב-יפו.
- פדן, יחיעם (2005), **תל-אביב – מדריך הרחובות**, תל-אביב: עיריית תל-אביב-יפו.
- רגב, עופר (1999), **טיול קטן בעיר גדולה – מסלולי טיול בתל-אביב-יפו**, משרד הביטחון.
- שבא, שלמה (1979), **הוא עיר הוא אם**, זמורה-ביתן, מודן, החברה האמריקאית-ישראלית למו"לות בע"מ וקרן תל-אביב לספרות ולאמנות.
- שביט, יעקב וביגר, גדעון (2001), **ההיסטוריה של תל-אביב משכונות לעיר (1909-1936)**, תל-אביב: רמות, אוניברסיטת תל-אביב.
- שחורי, אילן (2009), **חלום שהפך לכרך – תולדותיה של תל-אביב**, תל-אביב שלי.

קישורים אינטרנטיים נוספים

- [ארכיון תל-אביב-יפו](#).
- [האתר לחקר ההיסטוריה של תל-אביב](#) – תל-אביב שלי.
- [הגרלת המגרשים של אחוזת בית](#) (היווצרותה של מיתולוגיה עירונית) – פיירברג חיים (מאמר בקובץ PDF).
- [טקס הכרזת העצמאות](#) – יוטיוב.
- [מצגות תל-אביב](#) – הניה מליכסון.
- [מצגות תל-אביב](#) – יגאל מורג.
- [משפחות מייסדי תל-אביב](#) (כולל תמונות, מסמכים, מפת המגרשים ועוד).
- [עיר בצבעים \(שנות השלושים\)](#) – יוטיוב.

- [עיר ללא הפסקה: השתקפותה של תל-אביב בפזמונים](#), מאמרו של חיים מזר בבלוג של אלי אשד באתר "רשימות".
- [עלילות בית הקברות טרומפלדור](#) – יוטיוב.
- [תל-אביב](#) – מסמכים ותעודות היסטוריות בקטלוג [הארכיון הציוני המרכזי](#) בירושלים.
- [תל-אביב הקטנה](#) – יוטיוב.
- [תל-אביב 100](#) – אנציקלופדיית העיר תל-אביב וסיפורי שכונות העיר.
- [תל-אביב-יפו – אנציקלופדיית ynet](#).
- [תל-אביב-יפו, פרק 1](#) – מודי בר-און, יוטיוב.
- [תל-אביב-יפו, פרק 2](#) – מודי בר-און, יוטיוב.
- [תל-אביב-יפו, פרק 3](#) – מודי בר-און, יוטיוב.
- [תמונות נדירות של תל-אביב](#).

